

2 O mierzeniu czasu

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

III. Refleksja nad historią jako nauką. Uczeń:

2) wskazuje sposoby mierzenia czasu w historii i posługuje się pojęciami chronologicznymi.

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie,
- wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji,
- rzymski sposób zapisu cyfr i liczb.

ROZUMIE

- pojęcia: oś czasu, nasza era (n.e.), przed naszą erą (p.n.e.), wiek (stulecie), tysiąclecie, zegar, kalendarz, chronologia,
- dlaczego korzystamy z osi czasu,
- znaczenie umieszczania wydarzeń w kolejności chronologicznej,
- zasady ustalania wieku i połowy wieku dla danego wydarzenia historycznego.

POTRAFI

- wyjaśnić, w jakim celu mierzy się czas,
- obliczać upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszczać je na osi czasu,
- opowiedzieć historię zegarów,
- wymienić poznane typy zegarów,
- określić wiek i połowę wieku dla danego wydarzenia historycznego.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna.

I. Wprowadzenie

Podajemy temat i cele lekcji.

Prosimy uczniów, aby przyjrzeni się osi czasu w podręczniku (s. 9). Wyjaśniamy, że jest to graficzna forma przedstawiania czasu. Będzie nam ona towarzyszyć na

wszystkich lekcjach historii, a odczytanie zawartych na niej informacji rozpocznie każdą „podróż” w przeszłość.

II. Rozwinięcie

Odczytujemy wydarzenia umieszczone na osi czasu. Wyjaśniamy, że ten sposób zaznaczania wydarzeń pozwala je uporządkować w kolejności od najwcześniejszego do najpóźniejszego. Zaznaczanie wydarzeń na osi pozwala też dostrzec ciągłość historyczną, gdyż jedno wydarzenie prowadzi do innego, a to do jeszcze następnego. W ten sposób odkrywamy ciąg przyczynowo-skutkowy pozwalający dostrzec związki między różnymi wydarzeniami. Są one charakterystyczne dla wszystkich procesów historycznych.

Prosimy uczniów, aby zapoznali się z treścią podrzdziału *Po co mierzymy czas?* (s. 9–10).

Zwracamy uwagę, że umieszczanie wydarzeń we właściwej kolejności ma ogromne znaczenie dla poznawania przeszłości – podobnie jak poznanie przyczyn i skutków różnych zdarzeń. Dzięki temu łatwiej jest prześledzić i zrozumieć zmiany, jakie następowały w życiu człowieka i otaczającym go świecie.

Możemy wprowadzić pojęcie chronologii, czyli nauki zajmującej się ustalaniem kolejności następujących po sobie zdarzeń.

W podsumowaniu tej części lekcji wprowadzamy pojęcia daty rocznej i daty dziennej. Informujemy uczniów, że ustalanie kolejności wydarzeń wymagało stworzenia systemu mierzenia czasu. Wprowadzamy pojęcie ery i podajemy wydarzenie, które zapoczątkowało stosowany współcześnie podział na okres przed naszą erą (p.n.e.) i okres naszej ery (n.e.).

Wykorzystujemy oś czasu z podręcznika (s. 9), aby zobrazować podział dziejów człowieka na okres p.n.e. i n.e.

Wieszamy na tablicy dużą oś czasu z umieszczonymi na niej kolejnymi jednostkami czasu stosowanymi w historii: rokiem, wiekiem (stuleciem) i tysiącleciem, po czym wyjaśniamy sposób zapisu wieku.

Zadajemy pytanie:

- Co jest potrzebne, aby zmierzyć czas?

Po udzieleniu przez uczniów odpowiedzi prosimy ich, aby zapoznali się z infografiką (s. 11), a następnie odpowiedzieli na znajdujące się tam pytanie.

Możemy poprosić uczniów, aby zaznaczyli okresy wynalezienia wymienionych w infografice zegarów na przygotowanej wcześniej osi czasu.

Analizując znane w przeszłości sposoby mierzenia czasu, zachęcamy uczniów do odpowiedzi na pytanie o współczesne chronometry.

Korzystając z osi czasu w podręczniku (s. 12), wyjaśniamy zasady obowiązujące przy ustalaniu wieku i połowy wieku w naszej erze i przed naszą erą.

W celu przećwiczenia zasad ustalania wieku i połowy wieku warto przygotować dla uczniów dodatkowe zestawy ćwiczeń.

W podsumowaniu tej części lekcji wprowadzamy pojęcie kalendarza.

III. Podsumowanie

Aby utrwalić zdobytą wiedzę, a także ukazać rolę systemu mierzenia czasu w porządkowaniu wydarzeń historycznych, proponujemy uczniom wykonanie ćwiczeń 2 i 3 (zeszyt ćwiczeń, s. 8–9).

Metody kontroli

Ćwiczenie 1 (zeszyt ćwiczeń, s. 8).

Praca domowa

Polecenie B (s. 12).